

Vleermuisinventarisatie aan de Hofstraat te 's-Heerenberg

In opdracht van:
SAB BV

Oktober 2014

Vleermuisinventarisatie aan de Hofstraat te 's-Heerenberg

Colofon:

J.H.S. Rijdsdijk MSc

Natuurkompas
Ecologisch onderzoek & advies

Thorbeckestraat 116
6702 BT Wageningen
Tel: 06-24804418
E-mail: info@natuurkompas.nl
KvK: 51113139

© Natuurkompas

Inhoudsopgave

1. Aanleiding.....	4
2. Ingrep	5
3. Werkwijze.....	6
4. Resultaten.....	7
4.1 Resultaten vleermuisinventarisatie.....	7
4.2 Overige waarnemingen	8
5. Effecten voorgenomen ingrep.....	9
6. Conclusies.....	10
Literatuurlijst	11

1. Aanleiding

SAB BV heeft bij monde van Sjoerd van der Zon Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Natuurkompas gevraagd een inventarisatie naar paarverblijfplaatsen uit te voeren aan de Hofstraat te 's- Heerenberg. Aanleiding tot dit onderzoek vormt de voorgenomen sloop van een deel van het gemeentehuis. Hiertoe is in 2014 reeds een verkennend flora- en faunaonderzoek uitgevoerd door SAB. Op basis van dit onderzoek kon de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen niet op voorhand worden uitgesloten.

Het door Natuurkompas uitgevoerde onderzoek heeft als doelstelling:

- Het in kaart brengen van eventueel aanwezige paarverblijfplaatsen van vleermuizen;
- Het in kaart brengen van overige gebiedsfuncties van vleermuizen binnen het onderzoeksgebied (hierbij moet gedacht worden aan vaste vliegroutes en foerageerlocaties);
- Het in kaart brengen van de aantallen en soorten vleermuizen welke binnen het plangebied aanwezig zijn of daarvan gebruik maken;
- Indien noodzakelijk: het doen van aanbevelingen betreffende het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen als gevolg van het verlies van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen.

2. Ingreep

De gemeente 's-Heerenberg is voornemens om een deel van het gemeentehuis te slopen. In onderstaande figuur 2.1 wordt het plangebied weergegeven.

Figuur 2.1 Het plangebied (geel omlijnd) en het te slopen deel van het gemeentehuis (rood omlijnd).

3 Werkwijze

Vleermuizen

In de periode van 15 augustus tot 1 oktober 2014 is het plangebied tweemaal op het voorkomen van vleermuizen geïnventariseerd. De vleermuisinventarisaties vonden zowel in de ochtend als in de avond plaats. Daarbij werd vanaf zonsondergang tot 2 uur na zonsondergang en vanaf 2 uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst geïnventariseerd¹.

Het onderzoek heeft zich met name toegespitst op het in kaart brengen van de gebiedsfuncties zoals dagrustverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en belangrijk foerageergebied. Eventuele vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen werden in kaart gebracht door te zoeken naar zwermende vleermuizen. In de nazomer is gezocht naar de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen. Hierbij is met name gelet op territoriaal gedrag, bestaande uit werfroepen en het hard langs muren vliegen.

Het onderzoek vond plaats met behulp van een detector met time-expansion mogelijkheden (Petterson D240x). Hiermee kunnen vertraagde opnames worden gemaakt die eventueel achteraf geanalyseerd kunnen worden met behulp van het programma Batsound. Met name voor de soorten van het geslacht *Myotis* is dit noodzakelijk om tot een zekere determinatie te komen. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2013, welke is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus, Dienst Landelijk gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. Dit protocol wordt door het ministerie van EZ gehanteerd bij een eventuele ontheffingsaanvraag.

¹ De genoemde tijdstippen zijn indicatief. Het uiteindelijke tijdstip en de duur van de inventarisatie is afhankelijk van diverse factoren, waaronder de te verwachten vleermuissoorten, de weersomstandigheden, jaargetijde, etc.

4 Resultaten

4.1 Resultaten vleermuisinventarisatie

Ochtend van 6 september 2014

Gedurende de ochtend van 6 september was het bewolkt, droog, windstil en rond de 13°C. Om ca. 05.30 uur is er 1 gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) kortstondig waargenomen (zie ook figuur 4.1). Dit dier was op doortocht en vloog vanuit het zuiden door het plangebied, over het gemeentehuis heen. Het dier vertoonde geen relatie met het plangebied. Vanaf 05.41 uur tot vlak voor zonsopgang zijn er vrijwel continue 2 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen aan de noordzijde van het gemeentehuis. Vlak voor zonsopgang verlieten de vleermuizen het plangebied in westelijke richting. Gedurende de ochtend is er meerdere malen een aantal ruige dwergvleermuizen (*Pipistrellus nathusii*) waargenomen, net ten oosten van het plangebied. De dieren foerageerden onder een bomenrij, naast de gracht van het kasteel van 's-Heerenberg.

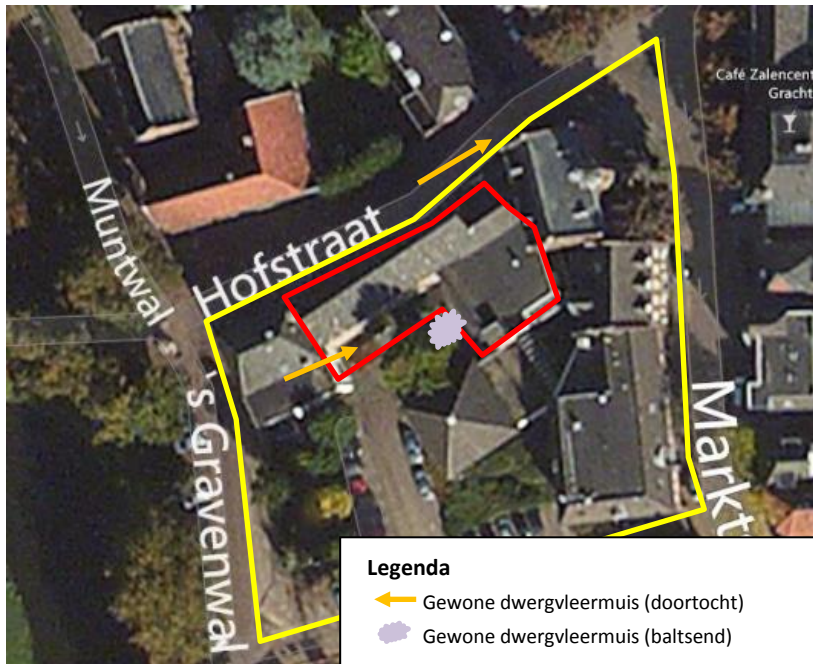

Figuur 4.1. Het plangebied met de waarnemingen van de ochtend van 6 september 2014.

Avond van 28 op 29 september 2014

Gedurende de avond van 28 op 29 september was het half bewolkt, droog, windstil en tussen de 19-16°C. Rond 19.37 uur is er een gewone dwergvleermuis waargenomen aan de noordzijde van het gemeentehuis (zie ook figuur 4.2). Dit dier was op doortocht en vertoonde geen relatie met het plangebied. Om 19.38 uur is er een gewone dwergvleermuis waargenomen. Dit dier vloog over het dak aan de achterzijde in oostelijke richting. Om 19.39 uur werd een baltsend mannetje waargenomen aan de achterzijde van het gemeentehuis. Het dier vertoonde zwermgedrag in de hoek van het gemeentehuis, nabij de regenpijp. Het dier was ruim een half uur aan het baltsen en er werden veel werfroepen waargenomen. Dit duidt op de aanwezigheid van een paarterritorium. Het paarverblijf bevindt zich vermoedelijk onder de houten betimmering van de dakgoot.

Gedurende de rest van de avond zijn in het plangebied geen waarnemingen gedaan van vleermuizen. Wel is er ten westen van het plangebied, nabij het kasteel, een aantal gewone en ruige dwergvleermuizen waargenomen.

Figuur 4.2. Het plangebied met de waarnemingen van de avond van 28 op 29 september 2014.

4.2 Overige waarnemingen

Er zijn geen overige relevante waarnemingen (zoals uilen, gierzwaluwen of steenmarters) gedaan.

5 Effecten voorgenomen ingreep

Tijdens het onderzoek is er een paarterritorium van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Met de voorgenomen sloop van een deel van het gemeentehuis gaat dit paarverblijf verloren. Er zijn geen vaste vliegroutes aangetroffen. Het plangebied vervult wel een functie voor foeragerende vleermuizen. Het betreft hier echter geen belangrijk foerageergebied. Tijdens de verschillende veldbezoeken is er telkens een vrij laag aantal vleermuizen waargenomen. In de directe omgeving lijkt er voldoende alternatief foerageergebied voorhanden in de vorm van bomenrij en de gracht rondom het kasteel, direct ten westen van het plangebied.

Het effect van de sloop van een deel van het gemeentehuis is dat er een paarverblijf van de gewone dwergvleermuis verloren gaat. Voor het vernietigen van een paarverblijfplaats is het noodzakelijk mitigerende maatregelen te treffen en een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen.

6 Conclusies

Vleermuizen

Gedurende de onderzoeksronden zijn er geen vaste vliegroutes of belangrijk foerageergebied aangetroffen. Delen van het plangebied fungeren als foerageerlocatie voor verschillende in de omgeving voorkomende vleermuissoorten. De voorgenomen herinrichting van het gebied kan er toe leiden dat deze foerageerlocatie verloren gaat. In de directe omgeving bevinden zich voldoende alternatieve foerageerlocaties (o.a. in de vorm van de bomerij en de gracht van het kasteel ten westen van het plangebied). Het verlies van deze locaties resulteert niet in effect op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie vleermuizen.

Wel is er een paarterritorium van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Het paarverblijf bevindt zich vermoedelijk onder de houten betimmering van de dakgoot, vlakbij de regenpijp. Als gevolg van de sloop van een deel van het gemeentehuis gaat het paarverblijf verloren. Het effect van de sloop van een deel van het gemeentehuis is dat er een paarverblijf van de gewone dwergvleermuis verloren gaat. Voor het vernietigen van een paarverblijfplaats is het noodzakelijk mitigerende maatregelen te treffen en een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen.

Mitigerende maatregelen

Voorafgaand aan de sloop moet er voor gezorgd worden voor voldoende alternatieve verblijfplaatsen, zowel in kwantiteit als kwaliteit. De alternatieve verblijfplaatsen moeten geschikt zijn als paarverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. De soortenstandaard schrijft voor dat voor elke vernietigde verblijfplaats vier vervangende verblijfplaatsen worden gerealiseerd (RvO, 2014). Er kunnen tijdelijke verblijfplaatsen worden aangeboden. In de nieuwbouw kunnen dan nieuwe permanente verblijfplaatsen worden gerealiseerd. De functionaliteit van het gebied voor de gewone dwergvleermuis blijft daarmee gewaarborgd. De sloop zelf moet worden uitgevoerd worden buiten de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis.

Echter, ondanks deze maatregelen worden door het realiseren van de werkzaamheden een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verstoord. Immers, de gewone dwergvleermuis wordt gedwongen om de huidige verblijfplaats te verlaten en een alternatief te gaan zoeken. Door de werkzaamheden wordt het in artikel 11 van de Flora- en faunawet neergelegde verbod op het verstoren van de vaste rust- of verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis derhalve overtreden, zodat voor die werkzaamheden een ontheffing is vereist. Daar de gewone dwergvleermuis wel in de omgeving aanwezig blijft, komt de gunstige staat van instandhouding niet in het geding.

Overige waarnemingen

Er zijn geen overige relevante waarnemingen gedaan.

Literatuurlijst

- Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur & Zoogdiervereniging VZZ, *Vleermuisprotocol 2013*.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. *Soortenstandaard Gewone Dwergvleermuis*. Ministerie van Economische Zaken.